

Day for Change Actie in het Voortgezet Onderwijs

De Day for Change Actie is ontwikkeld voor leerlingen in het voortgezet onderwijs. In de lessen komen de thema's **wereldburgerschap**, **ondernemerschap** en **omgaan met geld** aan bod. Jongeren worden zich bewust van de waarde van geld, zowel in hun eigen leven als in het leven van anderen. Naast bewustwording ontwikkelen ze hun sociale en ondernemende vaardigheden. En ze ervaren dat zij door hun ondernemerschap en creativiteit kunnen bijdragen aan een rechtvaardigere wereld.

Het project sluit aan bij de kerndoelen van verschillende domeinen, met name **Mens en Maatschappij**, en bij afzonderlijke vakken, waaronder:

- Economie
- Bedrijfseconomie
- Aardrijkskunde

De Day for Change Actie is modulair opgebouwd, vakoverstijgend en flexibel inzetbaar. De verwachte tijdsinvestering bij deelname is minimaal drie dagen, maar bij voorkeur wordt de actie over een wat langere periode verspreid (meestal 6 tot 8 weken). Het is ook mogelijk de Day for Change Actie in te zetten tijdens een projectweek. We noemen dit de Day for Change Challenge. In overleg kunnen we bekijken hoe het programma bij u op school het beste ingepast kan worden in het curriculum. Wij leveren maatwerk.

Leerdoelen Day for Change Actie

1) **Leerlingen ontwikkelen ondernemersvaardigheden**

De Day for Change Actie:

- Laat leerlingen zelf ervaren hoe het is om met een klein budget en beperkte middelen een onderneming op te zetten en te runnen;
- Biedt leerlingen de kans om naast het ontwikkelen van businessplannen, productontwikkeling, financieel management en marketing ook bredere ondernemende competenties te ontwikkelen zoals creativiteit, initiatief, samenwerken, presenteren, probleemoplossend vermogen en zelfreflectie;
- Laat leerlingen duurzaam ondernemen en ervaren hoe ze meerwaarde kunnen creëren met hun product of dienst. Dus niet alleen financiële waarde (winst: geld als middel), maar ook een positief resultaat voor mens en planeet.

2) **Leerlingen ontwikkelen een ondernemende houding** en zijn zich bewust welke vaardigheden hierbij belangrijk zijn.

3) **Maakt leerlingen bewust van de waarde en rol van geld, zowel in hun eigen leven als in het leven van anderen**

De Day for Change Actie:

- Geeft kennis over armoede en de (relatieve) waarde van geld;
- Geeft kennis over microkrediet/microfinanciering: rol van sparen en lenen, hoe werkt een lening;
- Geeft kennis over *inclusive finance*: belang van financiële educatie en financiële producten (naast sparen en lenen ook verzekeren en pensioenopbouw)
- Maakt leerlingen bewust van het feit dat met een klein bedrag – en de manier waarop dat wordt ingezet - een groot verschil gemaakt kan worden in het leven van een mens.

4) Stimuleert leerlingen tot actief wereldburgerschap

De Day for Change Actie:

- Maakt leerlingen bewust dat alles (in de wereld en maatschappij) direct en indirect met elkaar verbonden is, met elkaar verband houdt en elkaar beïnvloedt. Hoe we hier produceren en consumeren heeft effect op het leven van mensen elders (maar ook hier).
- Maakt leerlingen bewust van de rol die ze als verantwoordelijke wereldburger kunnen spelen in de toekomst van onze planeet en de mensheid, door keuzes die ze maken als consument en (ondernemend) producent.
- Laat hen al 'ondernemenderwijs' bewust een financiële bijdrage leveren aan startende/kleine ondernemers in ontwikkelingslanden.

Aansluiting bij kerndoelen en vakken – Onderbouw Havo/VWO

In de onderbouw van het voortgezet onderwijs zijn per 1 augustus 2006, 58 globaal geformuleerde kerndoelen van kracht. Deze zijn geordend in zeven domeinen: Nederlands, Engels, wiskunde, mens en natuur, mens en maatschappij, kunst en cultuur, bewegen en sport. Scholen hebben daarmee de ruimte gekregen om zelf inhoudelijke keuzes te maken in het onderwijsprogramma voor leerlingen.

In de doorlopende leerlijn Economie van het Primair Onderwijs naar Havo/VWO zijn de relevante kerndoelen van het domein Mens en Maatschappij gelinkt aan 9 kernconcepten binnen de economie. Zes kerndoelen staan centraal bij Economie in de onderbouw van Havo/Vwo: 42, 43, 44, 45, 46 en 47.

De Day for Change Actie sluit met name goed aan bij de kerndoelen 36, 38, 42, 46 en 47 uit het domein Mens en Maatschappij. Deze, maar ook andere kerndoelen concretiseren de opdracht aan elke school om aandacht te besteden aan burgerschap:

36. De leerling leert betekenisvolle vragen te stellen over maatschappelijke kwesties en verschijnselen, daarover een beargumenteerd standpunt in te nemen en te verdedigen, en daarbij respectvol met kritiek om te gaan.
38. De leerling leert een eigentijds beeld van de eigen omgeving, Nederland, Europa en de wereld te gebruiken om verschijnselen en ontwikkelingen in hun omgeving te plaatsen.
42. De leerling leert in eigen ervaringen en in de eigen omgeving effecten te herkennen van keuzes op het gebied van werk en zorg, wonen en recreëren, consumeren en budgetteren, verkeer en milieu.
46. De leerling leert over de verdeling van welvaart en armoede over de wereld, hij leert de betekenis daarvan te zien voor de bevolking en het milieu, en relaties te leggen met het (eigen) leven in Nederland.
47. De leerling leert actuele spanningen en conflicten in de wereld te plaatsen tegen hun achtergrond, en leert daarbij de doorwerking ervan op individuen en samenleving (nationaal, Europees en internationaal), de grote onderlinge afhankelijkheid in de wereld, het belang van mensenrechten en de betekenis van internationale samenwerking te zien.

In voorbereiding op het vak **Economie in de bovenbouw**, sluit de Day for Change Actie aan bij de **acht kernconcepten**, benaderd vanuit ondernemerschap en wereldburgerschap:

- 1) Schaarste
- 2) Ruil
- 3) Markt
- 4) Ruilen over de tijd
- 5) Samenwerken en Onderhandelen
- 6) Risico en Informatie
- 7) Welvaart en Groei
- 8) Goede tijden, slechte tijden

Binnen het project komen ook alle (vijf) in het bovenbouwprogramma beoogde **vaardigheden** aan bod: rekenvaardigheid, redeneervaardigheid, informatievaardigheid, onderzoeksvaardigheid en presentatievaardigheid.

Daarnaast sluit de Day for Change Actie goed aan bij het ontwikkelen van **21^e eeuwse vaardigheden**. Van de elf benoemde vaardigheden komen met name de volgende zeven vaardigheden aan bod: creatief denken, probleem oplossen, samenwerken, communiceren, informatie vaardigheden, sociale/culturele vaardigheden en zelfregulering ontwikkeld.

Ook kan de Day for Change Actie uitstekend worden ingezet als praktische kennismaking met het Havo/Vwo bovenbouw keuzevak **Bedrijfseconomie**, waarin ondernemerschap en financiële zelfredzaamheid centraal staan. In dit (vernieuwde) keuzevak voor de bovenbouw staan acht domeinen centraal:

- 1) Vaardigheden (informatievaardigheid, communiceren, reflecteren op leren, studie en beroep, onderzoeken en benaderingswijzen);
- 2) Van persoon naar rechtspersoon (maatschappelijke vraagstukken met financiële consequenties, proces oprichting eenmanszaak, rol van de ondernemer)
- 3) Interne organisatie en personeelsbeleid
- 4) Investeren en financieren
- 5) Marketing
- 6) Financieel beleid
- 7) Verslaglegging
- 8) Keuzeonderwerpen (waaronder maatschappelijk verantwoord ondernemen)